

Р Е Ш Е Н И Е

№ 222

София , 09.03.2020 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в съдебно заседание на осемнадесети ноември две хиляди и деветнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ : Елена Авдева

ЧЛЕНОВЕ : Теодора Стамболова

Надежда Трифонова

при секретар Марияна Петрова и в присъствието на прокурора Стелияна Атанасова изслуша докладваното от съдията Елена Авдева наказателно дело №.1024/2019 г.

Производството по делото е образувано на основание чл. 346, т. 1 от НПК по жалба от защитника на подсъдимата И. Г. Р. адвокат Г. Г. от С. адвокатска колегия, против осъдителната част от решение № 161 от 13.08.2019 г. по внохд № 22/ 2019 г. на Пловдивския апелативен съд.

В жалбата се сочи, че са налице отменителните основания по чл. 348, ал. 1 , т. 1 – т. 3 от НПК и се отправят, при условие на алтернативност, три искания : 1. да се отмени въззивното решение и подсъдимата да се оправдае по силата на чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК; 2.да се отмени обжалваната част от решението и делото да се върне за ново разглеждане от друг състав за отстраняване на допуснати съществени процесуални нарушения, довели до ограничаване на процесуалните права на подсъдимата и пред двете инстанции; 3. да се измени въззивното решение поради явната му несправедливост, като се намали наложеното на подсъдимата наказание лишване от свобода и се отложи изтърпяването му съгласно чл. 66, ал. 1 от НК.

В съдебното заседание пред касационната инстанция подсъдимата и нейният защитник поддържат жалбата по изложените в нея подробни съображения.

Повереникът на частните обвинители Г. С. К. и М. М. К. (последният и лично) настояват жалбата да бъде оставена без уважение, тъй като не са изложени процесуално допустими аргументи за отмяна на обжалваното решение.

Прокурорът педира обжалваното решение да бъде оставено в сила. Обръща внимание на процедурата пред въззивния съд, чрез която са изпълнени задължителните указания на Върховния касационен съд от предходната касационна проверка.

Върховният касационен съд, второ наказателно отделение, след като обсъди доводите настаните в пределите на чл. 347, ал. 1 от НПК, установи следното :

Делото е за втори път пред касационна инстанция.

Пловдивският окръжен съд, наказателно отделение, с присъда № 74 от 19.09.2017 г. по нохд № 577/2017 г. признал подсъдимата И. Г. Р. за виновна в това, че:

· през периода от 14.03.2016 г. до 18.03.2016 г. в [населено място], [населено място], [населено място], област П., и в [населено място] е подбуждала (умишлено склонявала) другиго – служител под прикритие с идентификационен номер 01, към отвличане с користна цел на С. Г. Р., поради което и на основание чл. 142, ал. 5, пр. 2 във връзка с ал. 2, т. 7, пр.1, във връзка с ал. 1, във връзка с чл. 26, ал. 1 и чл. 54 от НК я осъдил на две години лишаване от свобода, като я признал за невинна за това, че през периода 12.02.2016 г. – 22.02.2016 г. в [населено място] е подбуждала неустановено лице (у.г.) към отвличане на С. Г. Р., както и деянието да е извършено в периода от 23.02.2016 г. до 13.03.2016 г., я оправдал по повдигнатото обвинение в тази част.

· през периода от 14.03.2016 г. до 18.03.2016 г. в [населено място], [населено място], [населено място], област П., и в [населено място] е подбуждала (умишлено е склонявала) другиго – служител под прикритие с идентификационен номер 01 към убийство с користна цел на С. Г. Р., Г. С. Р., Г. С. К., С. М. К., М. М. К. и М. М. К., поради което и на основание чл. 117, ал. 2,

във вр. с чл. 116, ал. 1, т. 7 вр. с чл. 115 във вр. с чл. 26, ал. 1, вр. с чл.54 от НК я осъдил на две години лишаване от свобода за всеки отделен случай, като я признал за невинна и я оправдал за това, че в периода от 12.02.2016 г. до 22.02.2016 г. в [населено място] е подбуждала неустановено лице (у. г.) към убийство на горните лица, както и деянието да е извършено в периода от 23.02.2016 г. до 13.03. 2016 г., и я оправдал и по тази част от обвинението.

На основание чл. 23, ал. 1 от НК съдът определил подсъдимата да изтърпи общо наказание от две години лишаване от свобода, което увеличил съгласно чл. 24 от НК на три години лишаване от свобода и отложил изтърпяването му по реда на чл. 66, ал. 1 от НК за срок от пет години от влизане на присъдата в сила, приспадайки времето, през което подсъдимата била задържана в рамките на процеса.

Пловдивският апелативен съд с решение № 189 от 26.06.2018 г. по внохд № 619/2017 г. изменил присъдата, като отменил приложението на чл. 66, ал. 1 от НК и определил наказанието лишаване от свобода да бъде изтърпяно при първоначален общ режим.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, с решение № 244 от 15.01.2019 г. по наказателно дело № 1139/2018 г. отменил изцяло въззивното решение и върнал делото за ново разглеждане от друг въззивен състав.

Третата инстанция констатира, че независимо от проведеното въззивно съдебно следствие предприетите от апелативния съд мерки не са били достатъчни за разкриване на обективната истина, поради което са допуснати нарушения по чл. 13 и чл. 14 от НПК.

С касационното решение са дадени указания за задълбочена и комплексна проверка на показанията на служителя под прикритие с идентификационен номер 01, която да установи дали той е разполагал с телефонния номер на пострадалата преди да се срещне с нея, по какъв начин се е сдобил с него, направил ли е опит да осъществи контакт на 13.03.2016 г., как е узнал за заболяването на С. Р. , как е възприел желанието на подсъдимата за въздействие върху брат ѝ и защо показанията му при повторен разпит повтарят почти буквално тези от досъдебната фаза.

На следващо място касационният съдебен състав посочил непълнота в изложението на проверяваната инстанция относно мотивите на подсъдимата

предвид непостижимост на поставената цел - да получи цялото наследство от баща си. Подчертано е също така, че не са обсъдени в пълна степен твърденията относно действителното съдържание на проведените разговори между подсъдимата и свидетелката Ж. В.. Най-сетне касационният състав е определил като пропусната възможност за попълване на делото с доказателства отказът да бъде разпитан като свидетел адвокат Д. Д. относно професионалните му отношения с И. Р..

При новото разглеждане на делото, след проведено съдебно следствие, Пловдивският апелативен съд, с решение № 161 от 13.08.2019 г. по внохд № 22/2019 г. изменил първоинстанционната присъда в наказателно осъдителната ѝ част, като признал подсъдимата И. Г. Р. за невинна в това на 14.03.2016 г. в [населено място], област П. да е подбуждала (умишлено склонявала) друго – служител под прикритие с идентификационен номер 01 към убийство – умишлено да умъртви с користна цел С. Г. Р., Г. С. Р., Г. С. К., С. М. К., М. М. К. и М. М. К., и я оправдал само в тази част от повдигнатите ѝ обвинения по чл. 117, ал.2, вр. с чл. 116, ал.1, т.7 вр. с чл. 115 от НК, както и че деянията са извършени по отношение на първите петима при условията на продължавано престъпление по чл. 26, ал. 1 от НК.

Съдът отменил приложението на чл. 66, ал. 1 от НК относно наложеното общо най-тежко и увеличено наказание в размер на три години лишаване от свобода и на основание чл. 57, ал. 1, т.3 от ЗИНЗС определил първоначален общ режим за изтърпяването му, зачитайки времето, през което подсъдимата била задържана с мярка за неотклонение.

В тежест на И. Р. били възложени и съдебните разноси.

В останалата част присъдата била потвърдена.

Касационната жаба против така постановения въззивен съдебен акт е неоснователна поради следните съображения:

Преди да пристъпи към обсъждане на наведените с нея оплаквания настоящият съдебен състав е принуден да изрази позиция по процесуално допустимите предели на извършваната на този етап от делото проверка.

В жалбата от защитника на подсъдимата са изложени доводи за несъответствие между фактическите изводи на въззивния съд и събраните доказателства т.е .артикулира се необоснованост на обжалвания съдебен акт.

Това налага да се припомни, че необосноваността, когато не е резултат на отклонения от наказателната процедура, е извън лимитираните от чл. 348, ал.1 от НПК касационни основания. Касационната инстанция не разполага с правомощия да приема нови фактически положения на основата на събраните по делото доказателствени материали извън хипотезата на чл. 353, ал. 5 от НПК, неприложима в казуса. Тя може да контролира единствено правилното приложение на материалните и процесуалноправните норми, но не и да подменя вътрешното убеждение на съставите по същество. Ето защо твърденията на жалбоподателката в тази насока, макар да са определени като нарушения на материалния и процесуалния закон, не представляват обект, годен за процесуално обсъждане и следва да се оставят без коментар.

В обхвата на касационния контрол попадат останалите възражения в жалбата, но те са несподелими.

На първо място защитата на подсъдимата твърди, че указанията на касационната инстанция в отменителното решение са изпълнени формално, без да е извършен задълбочен анализ на доказателствата и доказателствените средства, в което съзира нарушения по чл. 103, чл. 177, ал. 1 и чл. 303 от НПК.

Жалбоподателката не пояснява защо намира, че съдът не е спазил правилата за разпределение на тежестта на доказване (чл. 103 от НПК), поради което така формулираното оплакване не може да получи конкретен отговор. Проверяваното решение, с което е потвърдена осъдителната присъда, не е постановено защото И. Р. не е доказала възраженията си, (което принципно не е задължена да прави), а защото обвинението е прието за доказано. С този процесуален подход не са накърнени правата на подсъдимата чрез незаконосъобразно натоварване с тежест на доказване. Едва ли би могло разумно да се твърди, че ако съдът не възприеме позицията на подсъдимия, тъй като противоречи на доказателствата, би нарушил чл. 103 от НПК.

Въззивният съдебен състав не търпи укор и за това, че в нарушение на чл. 177, ал. 1 от НПК е основал изводите си само на данни от специални разузнавателни средства – разследване чрез служител под прикритие, разпитан като свидетел с идентификационен номер 01 по реда на чл. 141а от НПК, и веществени доказателствени средства, получени чрез звукозаписи в резултат на подслушване.

Оплакването има своето основание единствено във факта, че доказателствата, установени чрез използване на специални разузнавателни средства, са така убедителни поради своята последователност и взаимна обвързаност, че неизбежно създават основната структура на приетата от предходните съдебни състави фактическа обстановка. В мотивите на въззивното решение, детайлно са описани разговорите, контактите и срещите на подсъдимата със служителя под прикритие, както и с дъщеря й - свидетелката Ж. В. и със свидетеля С. К.. Те обаче съвсем не са единствените данни, върху които са изградени същностните заключения на атакувания съдебен акт. В решението е извършен прецизен анализ на доказателствата и доказателствените средства извън тези, получени със способите по раздел VIII, глава четиринадесета от НПК. На стр.27 до стр.30 подробно са посочени и обсъдени останалите събрани по делото гласни и писмени доказателствени средства – показания на свидетелите М. Д., С. К., Г. Д., Д. Д., П. М., Г. Р., Г. К., И. К., М. К., С. К., документи относно наследството, оставено от наследодателя на подсъдимата Г. Р., документация за кучето на Р., писмени бележки, които последната предала на служителя под прикритие, както и вещественото доказателство –3000 лева, предплатени за очаквани от последния услуги.

В доказателствената база на обсъждания съдебен акт са включени и обясненията на подсъдимата, на свидетеля А. В. и свидетелката Ж. В. за легалните им занимания, за личния и семейния статус, за познанствата и връзките с кореспондентите по направените звукозаписи записи.

Данните от тези две групи доказателствени източници са съпоставени с информацията, получени чрез специални разузнавателни средства, и са коментирани обективно и всестранно както в контекста на обвинението, така и на тезата на подсъдимата.

На второ място много отговорно предходната инстанция е подходила към установяване на достоверността на показанията на служителя под прикритие.

Опитът на защитата да разколебае обективността на извършената проверка, за която твърди, че е компрометирана от противоречащо на действителността описание на цвета на косите на И. Р. и външния й вид, е неубедителен. Той некоректно се позовава на показанията на служителя пред апелативния съд. От приложения към досието на делото протокол от 11.04.2019 г. става ясно, че свидетелят с идентификационен номер 01 е описал

впечатлението си от подсъдимата като възраст, ръст, телосложение, но съвсем не се е ангажирал със цвета на косата, като изрично заявил , че не помни дали е била „светла , червена или кафява”. В тази връзка е важно да се посочи, че подсъдимата не е отрекла както срещите си със служителя под прикритие, така и провежданите с него разговори по телефона. Тя се е противопоставила на техните цел и съдържание, представяйки ги като контакти с адвокат, препоръчан да съдейства за получаване на наследството от баща ѝ. Нейните обяснения правилно не са получили кредит на доверие и са отхвърлени с доказателствено защитени мотиви. В изложението на основанията, поради което не приема тази версия, съдът не е допуснал грешки от логическо и процесуално естество, които биха могли да се свържат с констатации за субективизъм и едностранчива интерпретация на събраните материали по делото. Съдебният състав е коментирал всяко възражение на подсъдимата и нейната защита без да пренебрегне съществуването или съдържанието на което и да било доказателствено средство. В частност и в отговор на касационната жалба това се отнася и до разговорите между подсъдимата и дъщеря ѝ – свидетелката Ж. В.. Те са анализирани в цялост, без да се изваждат отделни реплики от контекста, с отчитане на условния език, използван от разговарящите, след което прецизно са съпоставени с останалите, установени чрез други доказателствени източници, данни за контактите на майката – подсъдимата Р., както и за възможността да са предизвикани от загриженост за кучето им (посочена при предходната проверка). Апелативният съдебен състав стриктно е изпълнил указанията на касационната инстанция и е разпитал свидетелите А. В. и И. К.. Заявеното от тях, както и от починалия в хода на процеса свидетел д-р М. Д., е обсъдено заедно със записите в паспорта на животното и изисканата информация от кметството в с. Б. п. . Чрез сравнителен и логичен анализ е отхвърлена възможността репликата на подсъдимата, че е ходила на лекар и е „злокачествено” и „ще се реже от дъно” да е относима към домашния любимец, който към датата на разговора вече е бил евтаназиран. Възраженията в жалбата за превратно възприемане на показанията на свидетеля М. Д. не се потвърждават, тъй, с известна доза неопределеност, е отнесъл това събитие повече от година преди разпита му т.е. към цялата 2016 г. Становището на защитата не се подкрепя убедително и от показанията на свидетеля В., който,

макар да твърдял, че кучето е евтаназирано през м.март 2016 г. в двора на къщата на подсъдимата, уточнил, че то не е подлежало на лечение. Свидетелят М. Д. на свой ред също не е предписвал никаква терапия, поради което и подсъдимата не би могла да се позовава на необходимост от изрязване на тумор до дъно, препоръчано от лекар. По-важно обаче е да се подчертае, че този разговор на свидетелката Ж. В. с подсъдимата, проведен непосредствено след срещата на подсъдимата със служителя под прикритие, е само едно от косвените доказателства, които подкрепят достоверността на неговите показания. Въззивният съд е подчертал и същественото значение на ръкописната бележка, която подсъдимата му дала при срещата от 18.03.2016 г. В нея, освен своя телефонен номер, тя записала имената на брат си – С. Р. и на неговите деца, зет и внуци – Г. К., Г. Р., М. К. , С. К., М. К., заедно с телефони, адреси, месторабота, училища, адреси. В унисон с показанията на служителя под прикритие е и проверената (отново по указания на касационната инстанция) информация за заболяването на С. Р. от диабет – факт, който му бил съобщен от Р..

При повторния разпит на свидетеля с идентификационен номер 01 въззивната инстанция е преодоляла всички съмнения относно личността на разпитваното лице предвид отбелязаната от предходната касационна проверка идентичност в показанията от съдебната и досъдебната фаза. Страните са получили повторно възможност да участват в неговия разпит като свидетел и да задават уточняващи въпроси.

На **трето място** неоснователни са доводите на жалбоподателката, че съдът тенденциозно и алогично е коментирал доказателствата по делото, отхвърляйки нейната версия за юридически консултации със служителя под прикритие и липсата на мотив да желае отвлечане и убийство на роднините си. Точно обратното следва от мотивите на въззивното решение. Съдът се позовал на внимателно проследените взаимоотношения между починалия емигрант Г. Р. и неговите деца, на юридическите опити на последните да получат останалото след смъртта му имущество както в САЩ, така и в България, както и на претенциите на И. Р. към брат й. Не е вярно, че подсъдимата не е знаела за парични средства, получени от С. Р. след смъртта на общия наследодател. В цитираните в касационната жалба показания на свидетелите Г. Р., Г. К. и М. К. се съобщава за сметки, по Г. Р. и С. Р. са

получили различни суми, които те не третирали като част от общото наследство, очаквано от И. Р.. Користната цел на подсъдимата въззивният съд е обосновал убедително с факти , които показват не само влошените отношения между подсъдимата и брат ѝ С. Р., който тя възприемала не само като възможен наследник, привилегирован имуществено от баща им , но също така, представляващ пречка за продължаване на делата за наследството поради пасивна позиция. Особено красноречив аргумент в подкрепа на тези разсъждения е цитираният в решението бланков договор за прехвърляне на права като бенефициент по учредени от Г. Р. три полици в застрахователна компания „Н. Й. Л.“ , в който, като наследници били посочени само И. и А. Р..

На **четвърто място** в проверявания съдебен акт е надлежно изяснено и съдържанието на първоначалното искане на подсъдимата към служителя под прикритие, вербализирано като „ да дръпне” брат ѝ С. Р.. Свидетелят с идентификационен номер 01 при повторния разпит пред апелативния съд е дал подробни разяснения за изразеното от Р. желание, както и за уговорената между тях сума. По същия процесуален ред е отговорено и на възникналия при предходната проверка въпрос от къде служителят е имал телефонен номер на Р. преди да се срещнат на 14.03.2016 г. За разлика от защитата касационният съдебен състав се съгласява със въззивната инстанция, че е логично той да е получен при оперативната подготовка за прилагане на специално разузнавателно средство, за която съобщава и свидетелят П. М.. Тук е мястото да вметне, че върху доказателствената достатъчност на казуса не е оказало влияние акцентираното в жалбата обстоятелство, че не са използвани повече и различни специални средства.

На **пето място** въззивното решение съдържа убедителен отговор защо не е налице осъществена от служителя под прикритие провокация към подсъдимата за извършване на подбuditелство към отвлечане и убийство. В тази част тезата на защитата показва непоследователност, защото , ако би било вярно, че И. Р. е контактувала с представящо се за адвокат лице единствено за получаване на юридическа помощ, не е логично да адресира към него склоняване към престъпна дейност.

Доказателствено несъстоятелна е и хипотезата, че с поведението си служителят под прикритие е мотивирал подсъдимата да предприеме подбuditелски действия.

Въззивният съд е посочил причините, наложили операцията под прикритие, както и поведението на провеждащите я органи, при което не е констатирал от тяхна страна да е осъществен натиск върху подсъдимата, за да извърши престъпление. Напротив, установено е ,че служителят под прикритие е имал пасивно поведение по вече планирана от Р. дейност и е посочил трудности за постигане на желания резултат. Тя обаче не се отказала и поискала изрично смъртта на брат си и неговите наследници. Лишеното от всякаква конкретика обяснение, че е станала жертва на заговор от недоброжелатели, които искали да посегнат на живота ѝ, е извън събрания доказателствения материал. Посочените в защитата данни от затвора не водят до различен от този извод, тъй като от тях става ясно единствено, че И. Р. е била медицински консултирана без данни за насилствено въздействие върху здравето ѝ .

Обобщено, апелативният съдебен състав не е допуснал съществено нарушение на процесуалните правила при допускане, проверка и анализ на доказателствата и доказателствените средства, което предпоставя неоснователност и на свързаните и аргументирани единствено с него оплаквания за незаконосъобразност на постановения съдебен акт. Ето защо не следва да бъде уважена претенцията за отмята на обжалваното решение и ново разглеждане на делото от друг съдебен състав.

За пълнота на изложението следва да се отбележи, че искането на защитата подсъдимата да бъде оправдана от настоящата инстанция на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК е лишено от процесуално основание, доколкото се свързва с фактическа обстановка, различна от изложената от предходната инстанция. Както бе посочено третата инстанция по наказателни дела не установява нови факти (извън неприложимата в настоящия случай хипотеза на чл.354, ал.5, изречение второ от НПК), поради което не може да отмени въззивния съдебен акт, отричайки фактологичната му обосновка.

На последно място неоснователно е и оплакването за явна несправедливост на наложеното наказание.

Не е налице несъответствие между наказанието, наложени на подсъдимата, от една страна, и обществената опасност на деянието и дееца и смекчаващите и отегчаващите обстоятелства от друга.

При индивидуализация на санкцията въззивният съд е подложил на внимателна преценка относителната тежест на всички обстоятелства, които имат значение за определяне на обема наказателна принуда. Той е съобразил чистото съдебно минало, добрите характеристични данни, съдействието за разкриване на обективната истина и напредналата възраст на И. Р.. С решението е възприет изтъквания в касационната жалба превес на смекчаващи обстоятелства, който е отразен в размера на наказанието *лишаване от свобода*, конкретизиран близо до законовия минимум за всяко едно от извършените престъпления. Оценявайки цялата престъпна дейност въззивната инстанция правилно се е съгласила с извършеното увеличаване на определеното по реда на чл. 23, ал. 1 от НК най-тежко наказание с една втора. Смекчаващите обстоятелства с описаните от предходната инстанция характеристики по вид и тежест не дават основание за последващо намаляване на определения срок *лишаване от свобода*. Те също така не са многобройни по смисъла на чл. 55, ал. 1 от НК. Освен това не е установена и по-ниска степен на обществена опасност на деянието и дееца, която да прави и най-лекото, предвидено от закона наказание несъразмерно тежко.

Не се констатира и твърдяната от защитата явна несправедливост на наложената санкция поради отказа на съда да допусне института на условното осъждане.

Действително чистото съдебно минало на подсъдимата и размерът на наказанието – три години *лишаване от свобода*, откриват формално пътя за отлагане на изтърпяването му съгласно чл. 66, ал. 1 от НК. Въпреки това предходната инстанция правилно е отхвърлила тази възможност, като е приела, че целите на наказателната репресия и преди всичко поправянето на подсъдимата не могат да се постигнат реално извън ограниченията на затвора. Данните по делото показват, че подсъдимата е проявила упоритост, конспиративност и безсърдечност в реализация на престъпните си намерения в търсене на подходящ изпълнител за отвлечане и убийство с користна цел на шест лица от кръга на най-близките ѝ роднини, включително деца. Тя е мотивирала мнимия наемник с пари и обещания за изключително щедро възнаграждение, като му представила и улесняваща информация относно самоличността и начина на живот на бъдещите жертви. Това дава основание да се приеме, че приложението на условното осъждане би било акт на

неоправдано снизхождение, което няма да окаже необходимото предупредително и възпитателно въздействие върху личността на подсъдимата предвид проявената от нея трайна воля за престъпно поведение. Подобно снизхождение е необосновано и от гледна точка на общата превенция, защото и тя е цел на наказанието. Разпоредбата на чл. 66, ал. 1 от НК поставя на първо място поправянето на подсъдимия, но това не игнорира търсенето на общопревантивния ефект на наказанието. За да може една санкция да въздейства възпитателно и предупредително върху другите членове на обществото, тя трябва да бъде справедлива т.е. обемът наказателна принуда, приложена по отношение на подсъдимия, да съответства на неговата и на извършеното престъпление обществена опасност и морална укоримост. Условното осъждане в настоящия случай не би било адекватно на тази основна цел на наказанието, тъй като отлагането на изпълнението на *лишаването от свобода* видимо не променя статуквото на осъдената, макар да създава угроза за евентуално бъдещо активиране при извършване на друго престъпление.

Водим от горното и на основание чл.354, ал.1 , т.1 НПК Върховният касационен съд, второ наказателно отделение ,

Р Е Ш И

ОСТАВЯ В СИЛА. решение № 161 от 13.08.2019 г. по внохд № 22/ 2019 г. на Пловдивския апелативен съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ : 1.

2.